

Ten eerste

Op een warme middag in de zomer wordt de Duitse fitness-influencer Sammy Baker (23) in een binnentuin in Amsterdam doodgeschoten door de politie. Zijn ouders begrijpen er niets van.

Door **Maud Effting** en **Mark Misérus**

Privé-beelden

Dan schieten de agenten. Sammy is dood

Een kwartier voordat drie Amsterdamse agenten hun pistolen op hem zullen richten, staat Sammy Baker (23) in de bosjes van een binnentuin in Amsterdam-West. Het is 13 augustus, rond half vijf in de middag, en het is zo'n 32 graden. De afgelopen dagen heeft er een hittegolf gewoed.

Sammy heeft zich verstopt in die bosjes. De jonge Duitser heeft een mes bij zich, dat hij op zijn keel houdt. Verder zwijgt hij.

Bijna al zijn kleren heeft hij uitgetrokken. Alleen zijn boxershort en zijn groene T-shirt draagt hij nog. En zijn zonnebril. Het mes heeft een lemmet van zo'n 7 centimeter lang, zal de advocaat van zijn ouders later vertellen. Een padvindstersmesje, zo noemt hij het. Zijn moeder deed het hem cadeau op zijn 10de verjaardag.

Samuel is een mooie jongen. Hij is model en een populaire fitness-influencer. Donkere ogen, donker haar, stralend witte tanden en een gespierd lichaam dat tot in de puntjes is afgetraind. Vrijwel dagelijks post hij filmpjes of foto's van zichzelf terwijl hij aan het trainen is. Hij komt uit een plaatsje vlak bij Frankfurt, Duitsland.

Officieel heet hij Samuel, maar iedereen noemt hem Sammy. Sammy Baker, naar de achternaam van zijn vader. Een paar dagen voordat hij naar Amsterdam afreisde, leidde hij een leven dat er voor de buitenwereld gelukkig uitzag. Met weliswaar gescheiden, maar liefdevolle ouders, een universitaire studie die hem gemakkelijk afging, en 170 duizend volgers op Instagram, die wilden weten hoe

ze net zo'n lichaam konden krijgen als hij.

Maar nu staat hij hier, verscholen in het groen. Om hem heen hebben zich zeven agenten van de Amsterdamse politie verzameld. En buiten de hekken nog eens vier. Een kwartier lang proberen de agenten hem zover te krijgen dat hij uit de struiken komt. Ze praten Engels tegen hem. Duits. Nederlands. Volgens ooggetuigen zeggen ze dat ze hem willen helpen, en vragen ze of hij alsjeblieft het mes wil laten vallen. Ze vragen of hij op de grond kan gaan liggen.

Sammy reageert nauwelijks op hun vragen. Hij staat daar maar, met dat mes op zijn keel. Verdwaasd. Verward. Een agent trekt zijn pistool.

'Ik was op nog geen 250 meter afstand van hem'

'Ik was heel dichtbij', zegt Justine, Sammy's moeder. Ze kan het nauwelijks verdragen om over dit moment te praten, maar doet het toch. 'Ik was hier', zegt ze, 'in Amsterdam. Op nog geen 250 meter afstand van hem.'

Justine en Sammy's vader Kai praten met *de Volkskrant*, om te vertellen wie hun zoon was: Sammy Baker, de 23-jarige jongen die op 13 augustus om het leven kwam. Hij werd in verwarde toestand gedood door tenminste drie politiekogels. Ze werden van dichtbij op hem afgeschoten.

Sammy's ouders vertellen hun verhaal omdat ze antwoorden willen over de dood van hun zoon en omdat ze willen voorkomen dat dit anderen ook gebeurt.

De afgelopen vier maanden hebben zich steeds meer vragen in hun hoofd genesteld. Waarom schoot de politie hun zoon dood, terwijl ze konden zien dat hij in de war was? Waarom kwamen ze met zeven man en een dreigende politiehond op hem af? Waarom was er niemand van de crisisdienst die op Sammy had kunnen inpraten? 'De politie wist van zijn mentale toestand', zegt Justine.

Bij de politie zijn alle gelederen gesloten. Het onderzoek van de Rijksrecherche naar het schietincident loopt, en voordat de uitkomsten hiervan (binnenkort) verschijnen, zegt de politie nergens op te kunnen en mogen reageren.

Daarom proberen Sammy's ouders nu al wekenlang zelf te achterhalen wat tot de dood van hun zoon heeft geleid. Via de hashtag #justiceforsammy_bkr vragen ze aandacht voor wat hem is overkomen. De Nederlandse advocaat Richard Korver staat hen bij.

Sammy was hun enige kind. Sammy's moeder is lerares Engelse en Duitse literatuur, zijn vader werkt bij Lufthansa. Na zijn dood zijn ze overstelp met reacties vanuit de hele wereld. Via Instagram had Sammy contact met volgers tot in de verste oorden.

Achter Sammy's wat oppervlakkige imago als influencer zat een jongen met een goed stel hersens, zeggen ze: Sammy studeerde milieumanagement aan de universiteit. 'Hij wilde leraar worden', zegt zijn vader Kai. 'Maar het ging zo goed op Instagram dat hij op de universiteit was overgestapt naar een wat lichtere studie. Ik zei altijd tegen hem: doe wat je hart je ingeeft.'

Sammy's talent voor sport blijkt als hij op zijn 5de gaat basketballen. Hij is klein, maar razendsnel. Later stort hij

zich op het fitnessen. Met succes: zijn work-outs in de sportschool trekken steeds meer volgers, de eerste bedrijven beginnen kleding en voedingsproducten naar hem op te sturen, zodat hij er reclame voor kan maken.

'Alles wat hij deed, nam hij serieus', zegt Justine. 'Hij was een van de meest gedisciplineerde mensen die ik ken. Als we bij het eten een glas wijn dronken, sloeg hij dat af. Dat was niet goed voor zijn spierontwikkeling. Hij kon helemaal opgaan in die dingen. Daarom maakte ik me nooit zorgen over hem. Ik vertrouwde hem. Hij zorgde altijd dat hij zichzelf kon redden.'

Hun zoon had een zorgzaam karakter, zeggen zijn ouders. Psychische problemen heeft hij volgens hen nooit gehad. Eerder omgekeerd, zeggen ze. Zo vertelde een volger hun na Sammy's dood dat hun zoon hem van een zelfmoordpoging zou hebben weerhouden.

Naar Amsterdam voor zijn verjaardag

Zijn 23ste verjaardag moest speciaal worden. Elk jaar maakt Sammy van zijn verjaardag iets bijzonders. Zijn 21ste vierde hij in Las Vegas, vorig jaar zat hij met vrienden in Bangkok. Dit jaar werd het Nederland. Met een vriend reed hij op 10 augustus vanuit Duitsland naar een Airbnb in Amsterdam. Die nacht zou hij 23 worden.

Zijn ouders zeggen dat Sammy, bij hun weten, geen drugs gebruikte. Toch bezocht hij die nacht een coffeeshop met vrienden. 'We gaan ervan uit dat hij wiet

Ik zei: ik weet niet wat er aan de hand is, maar hij lijkt gedesoriënteerd en in de war. Hij heeft hulp nodig

Justine gaf haar zoon als vermist op

Verwarde personen **Ten eerste**

Sammy's ouders Kai en Justine. 'De politie wist van zijn mentale toestand', zegt Justine. Op de linkerpagina foto's van Sammy van onder meer zijn Instagram-account, waar hij als fitness-influencer 170 duizend volgers had. Foto Jiri Büller / de Volkskrant

heeft gebruikt', zegt advocaat Korver. Hoeveel dat was, moet toxicologisch onderzoek uitwijzen. 'Wat doen jonge mensen die hun verjaardag in Amsterdam vieren?', zegt zijn moeder Justine. 'Ik denk dat hij wat wilde proberen. En dat het toen is misgegaan.'

Die nacht begon Sammy zich vreemd te gedragen, zullen zijn vrienden later vertellen. 'Ze liepen samen op straat, hadden een discussie en ineens wilde hij op zichzelf zijn', zegt Kai. 'Pas de volgende ochtend keerde hij terug in die Airbnb.'

Blowen kan een acute psychose veroorzaken: je ziet waanbeelden, hoort stemmen, wordt angstig. Door het hoge thc-gehalte in Nederlandse wiet overkomt dit jaarlijks meerdere toeristen. 'Ik belde de volgende ochtend om hem te felicite-

ren', zegt zijn vader. 'Hij was heel stil, maar ik dacht er niet te lang over na. Ik dacht: hij heeft vast een lange nacht gehad.' Als Justine hem belt, hangt hij op. Ze stuurt hem een whatsapp om te vragen of alles goed gaat. 'Nee', antwoordt Sammy.

Voor haar is dat het teken dat er iets helemaal mis is. Normaal stuurt haar zoon na zo'n vraag altijd een stralende selfie terug. 'Ik heb de vriend gebeld met wie hij was gekomen', zegt ze. 'Die zei dat hij zich zorgen maakte.'

Vanaf dat moment krijgt ze nauwelijks meer contact met haar zoon. Zijn telefoon staat een groot deel van de tijd uit. Wat hij precies doet? Ze weten alleen flarden. Gebruikt hij meer drugs? Wiet? Paddo's? Andere middelen? Sloeg hij aan

het feesten? Werd hij psychotisch? 'We hebben vooral vragen', zegt Justine. Ook zijn vrienden lukt het vrijwel niet meer om tot hem door te dringen: ze weten niet waar hij is.

'Op heldere momenten appte hij me zijn locatie door', zegt Justine. 'Maar als zijn vrienden daar dan gingen kijken, was hij alweer verdwenen. Zijn vriend heeft uren en uren door Amsterdam gereden om hem te vinden. En op een gegeven moment verdween ook zijn telefoon.'

Binnen de politie circuleert volgens Sammy's ouders ook het gerucht dat hij in die dagen betrokken zou zijn geweest bij een incident met twee vrouwen: een man zou een fiets van hen hebben geprobeerd te stelen. In hun aangifte zeg-

gen de vrouwen echter dat de dader 'perfect Nederlands' of 'accentloos Nederlands' sprak.

Op 12 augustus is Justine zo ongerust dat ze 's avonds met de Amsterdamse politie belt en hem opgeeft als vermist. 'Ik zei: ik weet niet wat er aan de hand is, maar hij lijkt gedesoriënteerd en in de war. Hij heeft hulp nodig.' Die nacht slaapt ze niet.

'Zo kende ik hem totaal niet. Hij leek angstig'

De volgende dag stapt Justine in haar auto en rijdt in één streep naar Nederland. Achterin liggen flyers met een foto van Sammy, klaar om in Amsterdam te verspreiden.

Als ze aankomt en een van zijn vrienden ontmoet, licht haar telefoon plotseling op. Een onbekend nummer. Sammy. Met de geleende telefoon van een Amsterdamse vrouw heeft hij haar gebeld - hij kent haar nummer uit zijn hoofd. Meteen geeft hij door waar hij is: de Rijswijkstraat, ruim 1 kilometer verderop. Met de auto rijdt ze naar hem toe. 'Ik omhelsde hem', vertelt ze. 'Ik was zo blij. Ik dacht: nu krijgen we een gelukkig einde.' Ze weet hem in haar auto te krijgen en begint tegen hem te praten. 'Hij had zijn spullen al in de kofferbak gooid.'

Maar ineens springt hij er weer uit. Sammy wil in haar tas kijken en lijkt haar niet te vertrouwen. Hij zegt bijna niets. Al die tijd houdt hij zijn zonnebril op. 'Ik zei: Sam, wat er ook is gebeurd, kom naar huis. We vinden een oplossing, ik zal je helpen. Het is oké, vertrouw me. Ik hou van je.'

Telkens loopt hij van de auto weg. 'Ik had het gevoel dat hij paranoïde was', zegt ze. 'Zo kende ik hem totaal niet. Hij leek angstig. Ik zei: kijk in mijn ogen. Maar ik kon hem niet bereiken.' Ten einde raad belt ze zijn vader. 'Praat met hem', zegt Justine. 'Het waren de langste twee minuten van mijn leven', vertelt Kai. 'Ik praatte en praatte. Maar hij zei niets terug.'

Een uur lang praat Justine op haar zoon in. 'De politie reed rondjes om ons heen', zegt ze. 'Een van Sammy's vrienden is toen naar hen toegegaan en heeft hun verteld dat dit de jongen was die vermist was. En dat hij instabiel was. Dat het niet goed met hem ging. Op een gegeven moment kwam er een agent op ons af. Hij vroeg vriendelijk: alles goed?'

Daarna gaat het snel, zegt ze. 'Sammy rende hard weg - zo hard, dat hij zijn slippers verloor. De agent rende erachteraan. En zijn vriend ook.' Zelf blijft ze achter bij haar auto.

Voor haar is dit een van de moeilijkste momenten. 'Ik snap nog steeds niet dat ik er niet achteraan gegaan ben. Waarom rende ik niet? Waarom bewoog ik niet?' Ze zegt dat ze doodmoe was, dat ze de hele dag nog niet had gegeten en gedronken. Maar dat er ook nog iets anders meespeelde: 'Ik dacht dat de politie hem zou helpen', zegt ze.

'Stay still', schreeuwen de agenten in de binnentuin

In de hoek van de binnentuin aan de Honselersdijkstraat komt Sammy minuten later uit de struiken tevoorschijn en begint te lopen, zo is te zien op een filmpje gemaakt door *Parool*-verslaggever en omwonende Ruben Koops. Met het mes op zijn keel. 'Sammy's vriend stond in de buurt', zegt Justine. 'Hij vroeg de politie of hij met hem mocht praten. Maar omdat Sammy geen antwoord gaf, lieten ze hem niet toe.'

Drie politiemannen hebben inmiddels hun wapen getrokken. Van een afstandje richten ze het op hem.

Sammy beweegt rustig in de richting

► LEES VERDER OP **PAGINA 14**

Ten eerste Verwarde personen

VERVOLG VAN PAGINA 13

van de agenten. Hij slentert bijna. Af en toe staat hij even stil, alsof hij aarzelt wat hij moet doen. Op zijn blote voeten en in zijn onderbroek loopt hij langzaam naar voren door de tuin, terwijl omwonenden vanaf hun balkons toekijken.

Later zegt de Amsterdamse politiechef Frank Paauw in *Het Parool* dat de situatie 'niet meer te controleren is' vanaf het moment dat Sammy gaat lopen. Daardoor kan hij een gevaar vormen voor de mensen die hij tegenkomt.

'Stay still', schreeuwt een agent in het Engels. 'Don't move. Otherwise we have to shoot.' Sammy houdt het mes op zijn keel. Zijn T-shirt is omhooggerold. Op het filmpje is te horen dat de spanning bij de politie toeneemt. 'Hou je laag', schreeuwen de agenten tegen elkaar. 'Hou die vuurlijn laag.'

'Ja ja', roept een agent terug. 'Jajaja.' 'Stay still', brullen ze opnieuw in zijn richting. 'Don't move.'

De politie doet geen beroep op de Amsterdamse crisisdienst, die verpleegkundigen of psychiaters kan sturen om met verwarde mensen te praten en hen rustig te krijgen, zegt voorzitter Elnathan Prinsen van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie vier dagen later in *Het Parool*. Dat was volgens hem misschien wel beter geweest; politieagenten zijn onvolgende opgeleid om dreigende situaties met verwarde personen te ontzenuwen.

Paauw zegt dat er 'onderhandelaars onderweg waren naar de situatie' om op Sammy in te praten. Die komen alleen niet op tijd aan. Wel nadert achter Sammy's rug een agent met een politiehond, die wild en onrustig aan de lijn trekt. Politiehonden zijn, na vuurwapens, het zwaarste gewelddemiddel dat de politie

tegen burgers mag inzetten.

Dan staat Sammy stil. Ineens begint de hondengeleider met zijn politiehond te lopen, maar in plaats van hem te grijpen, rent de hond Sammy voorbij. De geleider probeert Sammy alsnog naar de grond te werken. Daarop volgt een worsteling, waarbij mogelijk ook de politiehond hem aanvalt. Op de camerabeelden is een ijselijk gegil van Sammy te horen.

Tijdens de worsteling steekt Sammy een agent in zijn vest, meldt de politie later. De agent raakt daarbij niet gewond. Dan volgen drie schoten. Van dichtbij. In de chaos beginnen de agenten door elkaar te schreeuwen. 'Blijf liggen', brullen ze. 'Vuurlijn.'

Sammy overlijdt ter plekke. De agenten hebben nog geprobeerd hem te reanimeren.

Als de schoten klinken, schrikt Justine. 'Wat is dat?', vraagt ze aan haar zus, die ze in paniek heeft gebeld. 'Rustig maar', zegt haar zus. 'Het hoeft niets met Sammy te maken te hebben.' Even later vragen agenten Justine mee te gaan naar het bureau. Een agent overhandigt haar Sammy's zilveren kettinkje. Het is doorgeknipt.

'Dit was een patiënt, geen verdachte'

Wat gebeurde er rond de dood van Sammy? In hoeverre waren de agenten getraind om met zijn verwarde gedrag om te gaan? Politiechef Paauw zei twee dagen na het overlijden van Sammy in *Het Parool* dat zijn mensen naar eer en geweten hadden gehandeld. Volgens hem gaat 'geen enkele diender naar zijn

Je moet als agent in een split second beslissen of iemand een gevaar is voor zichzelf of voor zijn omgeving. Dat is heel moeilijk

Jan Struijs
Politiebond

werk met de gedachte dat hij die dag iemand gaat neerschieten'. 'Politie mensen moesten dit doen', zei Paauw. 'Maar ze voelen tegelijkertijd het verdriet dat hier een mens is gestorven.' Hij benadrukte dat een stroomstootwapen hier het verschil tussen leven en dood zou hebben uitgemaakt.

De Nederlandse politie trekt al jaren aan de bel over het toenemende aantal verwarde mensen met wie zij te maken krijgt. In een recente enquête door onderzoeksplatform Investico onder ruim duizend politiemensen, waarover *Trouw* en *De Groene Amsterdammer* schreven, bekennt driekwart zich geregeld machteloos te voelen tegenover mensen met psychische problemen. Zij voelen zich ongekwalificeerd om met hen om te gaan. Volgens de ondervraagden is er tijdens de politieopleiding nauwelijks aandacht voor verwarde personen.

'We zijn getraind om met alle soorten mensen om te gaan, ook die afwijkend gedrag vertonen', zegt een woordvoerder van de politie. 'Maar we zijn geen zorgverleners of psychiaters. Onze taak is niet om een diagnose bij zo iemand te stellen, maar om de situatie onder controle te krijgen.'

Driekwart van de agenten meldt in een of meerdere situaties te hebben verkeerd waarin het uit de hand liep: ze werden aangevallen of de verwarde persoon deed zichzelf iets aan. Volgens veel van de ondervraagde agenten is hun huidige bewapening ongeschikt en is er grote behoefte aan het gebruik van tasers.

'Je moet als agent in een split second beslissen of iemand een gevaar is voor zichzelf, voor zijn omgeving', zegt voorzitter Jan Struijs van de Politiebond. 'Dat is heel moeilijk, zeker als iemand niet re-

ageert op wat de politie vraagt. Je zadelde de politie op met iets wat eigenlijk ergens anders thuishoort. Politie mensen zeggen: wij doen dit met liefde, maar we merken als geen ander dat de bezuinigingen op de ggz echt grote gevolgen hebben.'

'We proberen het inzetten van gewelddemiddelen altijd te voorkomen', zegt de politiewoordvoerder, die vanwege het lopende Rijksrecherche-onderzoek niet specifiek op de dood van Sammy wil ingaan. 'Maar soms is het niet anders, omdat iemand gevaarlijk is of collega's aanvalt. Of praten dan niet de oplossing is? Natuurlijk proberen we altijd contact te maken. Maar als iemand met een mes voortloopt, valt er niet veel te praten.'

'Maar Sammy gedroeg zich niet bedreigend', zegt Richard Korver, de advocaat van Sammy's ouders. 'Dit was een patiënt, geen verdachte. Een jongen met een mes met een lemmet van slechts 7 centimeter. Het heeft er alle schijn van dat hij in een psychose verkeerde. Ze hadden zich de-escalenderend moeten opstellen. De politie meldt dat hij een stekende beweging maakte. Maar dat is zeer verklaarbaar, wanneer je onverwachts van achteren wordt aangevallen en er ook nog een hond bij betrokken is.'

De ouders van Sammy begrijpen niets van het handelen van de politie. 'In een stad waarin drugs zoals wiet en hasj legaal zijn, moeten politiemensen getraind zijn om met verwarde mensen om te gaan', zegt moeder Justine. 'Het verbaast ons dat iemand die zich zo gedraagt als Sammy niet de hulp krijgt die hij nodig heeft. Ze hebben hem behandeld als een crimineel.'

Advertentie

ADVERTENTIE

MAAK KANS OP € 2.500,-!

APPLE iPad
10.2" 32 GB
WiFi- Spacegrijs
t.w.v. € 389,-

2x

1x

Geldprijs
t.w.v. € 2.500,-

HEMA
cadeaukaart
t.w.v. € 15,-

50x

Los de puzzel op door de afgebeelde woorden in de letterbrij te zoeken en deze te omcirkelen. Als alle woorden omcirkeld zijn, blijven er nog enkele letters over die samen de oplossing van de woordzoeker vormen.

• BOOMKLEVER

• ELAND

• IBIS

• KEVER

• KOLIBRIE

• KRUISSPIN

• MERRIE

• PANTER

• PARELHOEN

• RODE POON

• ROERDOMP

• SPREEUW

• SPRINKHAAN

• STEKELMUIS

• STINKDIER

• TREKVOGEL

• WATERSNIP

• WOESTIJNVOS

OPLOSSING:

Bel de oplossing gratis door
via 0800-1123

Op werkdagen van 09.00 - 21.00 uur en op zaterdag van 10.00 - 16.00 uur.

S	I	U	M	L	E	K	E	T	S	F
O	K	R	U	I	S	S	P	I	N	L
V	R	O	D	E	P	O	O	N	E	P
N	E	E	I	R	R	E	M	G	A	I
I	J	I	R	I	B	I	S	O	R	W
T	R	D	A	D	N	V	E	E	U	S
S	B	O	O	M	K	L	E	V	E	R
E	I	M	Z	E	H	N	A	E	E	E
O	L	P	R	O	A	N	I	K	R	T
W	O	T	E	L	A	N	D	T	P	A
T	K	N	P	A	N	T	E	R	S	W

Deelname aan deze actie is gratis. Deelname vanaf 18 jaar. Deze actie wordt mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij. Als u belt naar 0800 -1123 zult u de vraag krijgen of er een aanbod tot deelname aan de Nationale Postcode Loterij, VriendenLoterij of de BankGiro Loterij mag worden gedaan. De looptijd van de actie is van 1 december 2020 tot en met 28 februari 2021. Alle winnaars ontvangen persoonlijk bericht en worden vanaf 31 maart 2021 gepubliceerd op postcodeloterij.nl/winactie. De volledige actievoorwaarden vindt u op postcodeloterij.nl/puzzel

18+ Speel bewust